

Speciální pedagogika

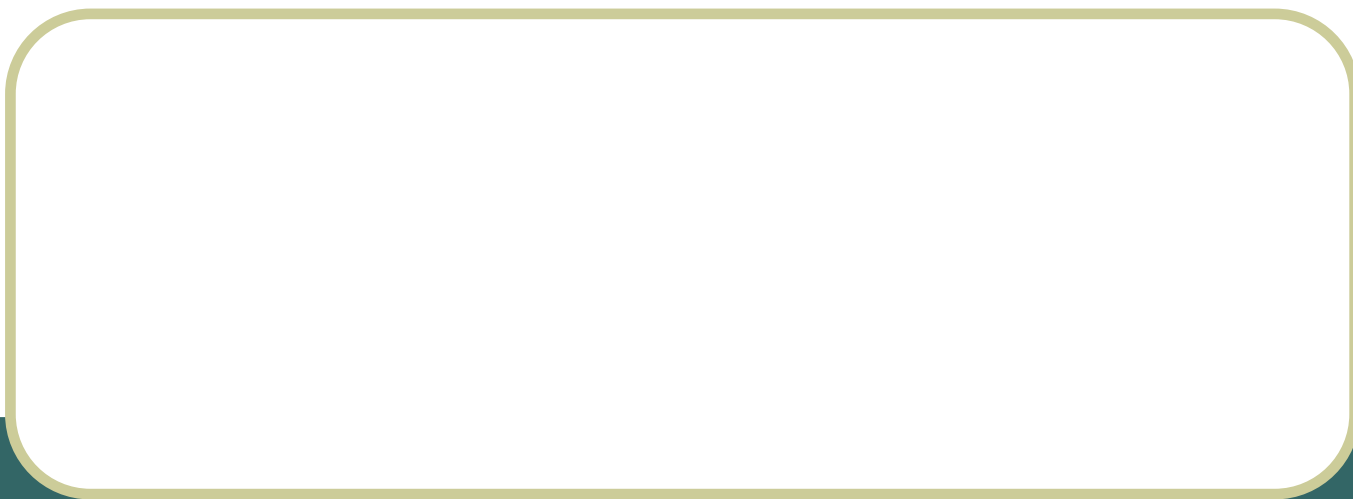
Cíl speciální pedagogiky

- **maximální rozvoj osobnosti**
postiženého nebo znevýhodněného
jedince a dosažení maximálního stupně
socializace.

Komplexní péče

- **Zdravotnická zařízení**
- **Speciální pedagogická péče**
- **Vzdělávací systém**
- **Rodinná péče**

Vzdělávání

-
- Škola má dvě funkce:
 - **vzdělávací**
 - **sociální.**
 - Škola tedy slouží nejen k předávání vědomostí a klíčových kompetencí, ale i k získávání sociálních zkušeností se svými vrstevníky, k rozvíjení sociální inteligence.

-
- Na základě Zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání **má každý právo na odpovídající vzdělávání.**

-
- Vzdělávání žáků s postižením či znevýhodněním rovněž upravuje **vyhláška 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.**

a

- **vyhláška č. 72/2005, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních**

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

- žáci se zdravotním postižením
- žáci se zdravotním znevýhodněním
- žáci se sociálním znevýhodněním
- žáci nadaní a mimořádně nadaní

Žáci se zdravotním postižením

- Mají právo bezplatně užívat při vzdělávání **speciální učebnice a speciální didaktické a kompenzační učební pomůcky** poskytované školou
- Dětem, žákům a studentům, kteří nemohou vnímat řeč sluchem, se zajišťuje právo na bezplatné vzdělávání prostřednictvím **znakové řeči**
- Dětem, žákům a studentům, kteří nemohou číst běžné písmo zrakem, se zajišťuje právo na vzdělávání s použitím **Braillova hmatového písma**
- Dětem, žákům a studentům, kteří se nemohou dorozumívat mluvenou řečí, se zajišťuje právo na bezplatné vzdělávání pomocí nebo prostřednictvím **náhradních způsobů dorozumívání**

-
- Pro žáky a studenty se zdravotním postižením lze zřídit školy, event. v rámci školy jednotlivé třídy, oddělení nebo studijní skupiny s upravenými vzdělávacími programy
 - Žáci s těžkým mentálním postižením, žáci s více vadami a žáci s autismem mají právo vzdělávat se v **základní škole speciální**
 - Ředitel má právo zřídit funkci **asistenta pedagoga** ve třídě, kde se vzdělává žák se speciálními vzdělávacími potřebami
 - V případě dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a znevýhodněním je nezbytné vyjádření **školského poradenského zařízení**

Podmínky vzdělávání

- Odstraňovat architektonické bariéry
- Uplatňovat princip diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu
- Používat kompenzační pomůcky, vhodné učebnice a učební pomůcky
- Uplatňovat alternativní formy komunikace – znakový jazyk, Braillovo písmo, AAK
- Využívat působení druhého pedagoga
- Spolupracovat s rodiči
- Spolupracovat s poradenskými pracovníky

Kritéria pro integraci

(Janotová, Svobodová, 1998)

- **Dítě** (školní zralost, připravenost, užívání pomůcek, postoj k sobě).
- **Rodina** (aktivní spolupráce, reálná očekávání, pozitivní vztah).
- **Škola** (ředitel/ka, učitelé, žáci).
- **SPC** (poradenství).
- **Prostředky speciálně-pedagogické podpory** (asistent, kompenzační a rehabilitační pomůcky, úprava podmínek).
- **Forma integrace** (individuální, skupinová).
- **Další faktory** (sociálně-psychologické mechanismy).

Příprava školy na přijetí žáka

- **Materiální a finanční zabezpečení**
- **Podmínky běžného fungování žáka ve škole**
- **IVP**
- **Organizace a forma výuky**
- **Hodnocení**
- **Mimoškolní aktivity organizované školou**
- **Existence integračního týmu a koordinátora integrace na škole**
- **Role a postavení asistenta**
- **Odborné zajištění integrace**
- **Vztah spolužáků k integrovanému žákovi**
- **Komunikace rodičů žáka se školou**

Učitel

Učitel je ústřední postavou dlouhodobého integračního procesu.

(Sobotková, 2003)

Kompetence učitele v přístupu k postiženým žákům

- používat reedukační metody a postupy, kompenzační pomůcky
- vytvářet příznivé klima třídy
- rozpoznat dovednosti, vědomosti – s.p. dg
- motivovat žáka k činnosti tam, kde zažívá úspěch
- vnímat reakce dítěte
- vytvořit konstruktivní spolupráci s rodinou
- spolupracovat s poradenským pracovištěm

Učitel

- musí mít zájem o další vzdělávání a získávání informací o specifické problematice postižení
- musí pomoci žákovi překonat počáteční obtíže
- musí vytvořit motivující atmosféru ve třídě
- musí pomoci spolužákům naučit se žáka s postižením přijmout, komunikovat s ním, pomáhat mu
- měl by se seznámit a spolupracovat s rodinou
- měl by spolupracovat a konzultovat se speciálním pedagogem speciálního pedagogického centra, případně i s dalšími odborníky
- mohl by navázat na dosavadní zkušenosti z mateřské školy.

SPC

Standardní činnosti společné

- vyhledávání žáků se zdravotním postižením
- komplexní diagnostika žáka
- tvorba plánu péče o žáka
- přímá práce se žákem, raná intervence, krizová intervence
- kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením
- podpora psychomotorického a sociálního vývoje žáka se zdravotním postižením v duchu ucelené rehabilitace (využívání prostředků pedagogicko-psychologických, léčebných, sociálních a pracovních)
- koordinace činností s poradenskými pracovníky škol, PPP, SVP
- zpracování návrhů k zařazení do režimu vzdělávání žáků se spec. vzdělávacími potřebami
- zpracování návrhů individuálních vzdělávacích plánů

Centrum pro žáky s tělesným postižením

- budování a rozvoj komunikativních, lokomočních, manipulačních dovedností žáků
- vývojový screening, diagnostika zrání CNS, včasná diagnostika organického poškození CNS, využití metodiky Walter Strassmeier, Portage
- metodika nácviku čtení a psaní (grafomotorika, alternativní metody čtení)
- speciální nácvik práce s počítačem jako prostředek komunikace a získávání informací
- logopedická péče (AAK, makaton, znak do řeči, sociální čtení)
- využití specifických forem terapie (arteterapie, muzikoterapie)

Centrum pro žáky se zrakovým postižením

- výcvik specifických činností, nácvik používání kompenzačních pomůcek
- smyslová výchova, rozvoj zrakových funkcí, zraková stimulace
- propedeutika čtení a psaní bodového písma, zvětšeného černotisku
- tyflografika, nácvik podpisu
- nácvik orientace a samostatného pohybu zrakově postiženého žáka, nácvik sebeobsluhy
- práce se speciálními pomůckami
- sociálně rehabilitační program
- koordinace setkání rodičů a pedagogických pracovníků
- metodické vedení asistentů pedagogů

Centrum pro žáky se sluchovým postižením

- budování a rozvoj **komunikačních dovedností** klienta
- **orální komunikace** (logopedické techniky: výstavba mluvené řeči od hlásek po věty, náprava výslovnosti, posazení hlasu, rozvoj slovní zásoby, sluchová výchova, rytmizace, dechová cvičení...)
- **vizuálně motorická komunikace** (znakový jazyk, oční kontakt, jemná a hrubá motorika, mimika obličeje, polohy a postavení rukou, umístění v prostoru, pojmová a slovní zásoba ve znacích, stavba věty)
- výcvik **čtení s porozuměním**
- výcvik **odezírání**
- **kurzy znakového jazyka** pro rodiče

-
- nácvik činností pro vyšetření audiometrem
 - speciální příprava na operaci kochleárního implantátu a pooperační rehabilitační péče
 - cvičení na **posilování** nepostižených **smyslových funkcí**
 - nácvik používání **kompensačních pomůcek**
 - individuální a skupinové **terapie** pro rodiče vedené psychologem
 - rodinná terapie, krizová terapie, terapie pro neslyšící rodiče.....
 - instruktáže pro rodiče

Centrum pro žáky s mentálním postižením

- metodika cvičení pro děti raného věku
- smyslová výchova, rozvoj hrubé a jemné motoriky, nácvik sebeobsluhy a sociálních vztahů
- rozvoj estetického vnímání, hudební, výtvarné a pohybové činnosti
- rozvoj grafomotoriky, systematický rozvoj slovní zásoby, systematický rozvoj dílčích funkcí
- logopedická péče (AAK, piktogramy, znak do řeči, komunikační tabulky, sociální čtení a počty)
- nácvik prvního čtení a čtení hůlkového písma, hůlková písanka, využití počítače, alternativní formy čtení
- využití arteterapie a muzikoterapie

Centrum pro žáky s poruchami autistického spektra

- domácí program – rozvoj funkční komunikace, sociálních dovedností, pracovních návyků, sebeobsluhy, volnočasových aktivit, eliminace problémového chování, práce s rodinou
- metodika strukturovaného učení, aplikované behaviorální analýzy
- spolupráce se školskými zařízeními a ostatními účastníky péče, semináře, konzultace
- rodičovské skupiny
- instruktáž, podpůrná skupina, řešení výchovných problémů, sourozenecké vztahy
- nácvik funkční komunikace, sociálního chování a zvládnání náročného chování

Centrum pro žáky hluchoslepé a s více vadami

- Centrum pro žáky hluchoslepé
- použijí se standardní činnosti speciální podle typu zdravotního postižení žáka

- Centrum pro žáky s více vadami
- použijí se standardní činnosti speciální podle typu zdravotního postižení žáka